

P7_TA(2013)0448

Pagulaste tulv Vahemere piirkonnas ja eelkõige traagilised sündmused Lampedusa lähistel

Euroopa Parlamendi 23. oktoobri 2013. aasta resolutsioon rändevoogude kohta Vahemerel, pidades eelkõige silmas traagilisi sündmusi Lampedusa lähedal (2013/2827(RSP))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni,
- võttes arvesse 1948. aasta inimõiguste ülddeklaratsiooni,
- võttes arvesse 1949. aasta Genfi konventsioone ja nende lisaprotokolle,
- võttes arvesse ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku (UNHCR) 12. oktoobri 2013. aasta avaldust,
- võttes arvesse Euroopa Nõukogu Parlamentaarse Assamblee (PACE) 2012. aasta aprilli aruannet „Vahemerel hukkunud”,
- võttes arvesse rändajate inimõiguste ÜRO eriraportööri varasemaid avaldusi ja tema uusimat, 2013. aasta aprillis avaldatud aruannet ELi välispiiride haldamise ja selle mõju kohta rändajate inimõigustele,
- võttes arvesse oma 9. oktoobri 2013. aasta resolutsiooni Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide meetmete kohta, millega ohjata Süüria konfliktist tingitud põgenikevoolu¹,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. mai 2010. aasta määrust (EL) nr 439/2010, millega luuakse Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiamet²,
- võttes arvesse ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse eeskirjad Euroopa Liidu liikmesriikide välispiiril tehtava operatiivkoostöö juhtimise Euroopa agentuuri kooskõlastatava operatiivkoostöö raames toimuva patrull- ja vaatlustegevuse jaoks välistel merepiiridel (COM(2013)0197),
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2011. aasta määrust (EL) nr 1168/2011, millega muudetakse nõukogu määrust (EÜ) nr 2007/2004 Euroopa Liidu liikmesriikide välispiiril tehtava operatiivkoostöö juhtimise Euroopa agentuuri asutamise kohta³,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi 10. oktoobril 2013. aastal esimesel lugemisel vastu võetud seisukohta eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL)

---

¹ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2013)0414.

² ELT L 132, 29.5.2010, lk 11.

³ ELT L 304, 22.11.2011, lk 1.

nr .../2013, millega luuakse Euroopa piiride valvamise süsteem (Eurosur)¹,

- võttes arvesse Euroopa Komisjoni ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 20. märtsi 2013. aasta ühisteatist „Euroopa naabruspoliitika: partnerluse edendamine” (JOIN(2013)0004),
  - võttes arvesse oma 7. aprilli 2011. aasta resolutsiooni Euroopa naabruspoliitika lõunamõõdme läbivaatamise kohta²,
  - võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta direktiivi 2008/115/EÜ ühiste nõuete ja korra kohta liikmesriikides ebaseaduslikult viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmisel³,
  - võttes arvesse nõukogu 6. aprilli 2009. aasta otsust 2009/371/JSK, millega asutatakse Euroopa Politseiamet (Europol)⁴,
  - võttes arvesse 25. veebruaril 2013. aastal esitatud suuliselt vastatavat küsimust O-000021/2013 – B7-0119/2013 vabatahtliku alalise liidu ümberasustamiskava kohta,
  - võttes arvesse kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni raportit selle komisjoni delegatsiooni visiidi kohta Lampedusale 2011. aasta novembris,
  - võttes arvesse Euroopa Komisjoni presidendi José Manuel Barroso ja siseasjade voliniku Cecilia Malmströmi 9. oktoobril 2013. aastal toimunud visiiti Lampedusale ning samal päeval täiskogu istungil toimunud arutelu rändepoliitika üle Vahemerel, pidades eelkõige silmas Lampedusa lähedal toimunud traagilisi sündmusi,
  - võttes arvesse oma 23. oktoobri 2013. aasta resolutsiooni organiseeritud kuritegevuse, korrupsiooni ja rahapesu ning soovitude kohta meetmete võtmiseks ja algatuste tegemiseks⁵, milles erilist rõhku pannakse võitlusele inimkaubanduse ja surmakaubitsejate vastu;
  - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikleid 77, 78, 79 ja 80 ning Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikleid 18 ja 19,
  - võttes arvesse kodukorra artikli 110 lõikeid 2 ja 4,
- A. arvestades, et Lampedusa saare lähedal toimunud viimastes tragöödiates on hukkunud vähemalt 360 sisserändajat ja veelgi rohkem inimesi on jäänud kadunuks;
- B. arvestades, et Rahvusvahelise Migratsiooniorganisatsiooni andmeil on alates 1993. aastast merel hukkunud vähemalt 20 000 inimest, mis näitab veel kord, et tuleb teha kõik võimalik ohtu sattunud inimeste elu päästmiseks ning et liikmesriigid peavad täitma oma rahvusvahelisi kohustusi merehädaliste päästmiseks;
- C. arvestades, et ELi tasandil puudub endiselt selgus selles, kuidas jaotub vastutus

¹ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2013)0416.

² ELT C 296 E, 2.10.2012, lk 114.

³ ELT L 348, 24.12.2008, lk 98.

⁴ ELT L 121, 15.5.2009, lk 37.

⁵ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2013)0444.

hättasattunud laevade abistamises osalevate üksuste vahel ning vastutus otsimis- ja päästeoperatsioonide kooskõlastamise eest;

- D. arvestades, et salakaubavedajad ja inimkaubitsejad kasutavad ebaseaduslikku rännet ära ning kuritegelikud võrgustikud sunnivad, meelitavad või petavad inimesi Euroopasse tulema, ning arvestades, et need võrgustikud ohustavad tõsiselt rändajate elu ning tekitavad ELile suuri probleeme;
  - E. arvestades, et Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 80 on sätestatud solidaarsuse ja vastutuse õiglase jagamise põhimõte;
  - F. arvestades, et uue läbivaadatud Euroopa ühise varjupaigasüsteemi (CEAS) eesmärk on anda selgemad eeskirjad ja tagada rahvusvahelist kaitset vajavate inimeste õiglane ning piisav kaitse;
  - G. arvestades, et ELi õigusaktidega on juba loodud mõned vahendid, näiteks viisaeeskiri ja Schengeni piirieskirjad, mis võimaldavad anda humanitaarvisasid;
  - H. arvestades, et liikmesriikidel tuleks soovitada kasutada Varjupaiga- ja Rändefondi ning ettevalmistava tegevuse „Pagulaste ümberasustamise võimaldamine hädaolukordades” raames kättesaadavaid vahendeid, millega kaetakse muu hulgas järgmisi meetmeid: ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ameti (UNHCR) poolt juba põgenikeks tunnustatud isikute toetamine; toetus erakorralisteks abinõudeks prioriteetseks tunnustatud põgenikerühmade puhul, keda rünnatakse relvadega ning kes on äärmiselt kaitsetus ja eluohtlikus olukorras; hädaolukorras vajaduse korral rahaline eritoetus UNHCRile ja sellega seotud organisatsioonidele ELi liikmesriikides ja liidu tasandil;
  - I. arvestades, et Itaalia algatas uue patrull-, pääste- ja seireoperatsiooni Mare Nostrum, millega parandatakse humanitaarseid päästetöid Vahemeres;
  - J. arvestades, et oma hiljutisel visiidil Lampedusale andis komisjoni president Barroso lubaduse eraldada kohaliku elanikkonna toetamiseks ELi vahenditest 30 miljonit eurot;
1. väljendab sügavat kurbust ja kahetsust inimeste traagilise hukkumise pärast Lampedusa saare lähedal; nõuab tungivalt, et Euroopa Liit ja liikmesriigid teeksid rohkem, et ära hoida uusi hukkunuid merel;
  2. on seisukohal, et Lampedusa sündmused peaksid kujunema Euroopa jaoks tõeliseks pöördepunktiks ja ainus võimalus, kuidas uut tragöödiat ära hoida, on kooskõlastatud lähenemisviis, mis põhineb solidaarsusel ja vastutusel ning mida toetatakse ühiste vahenditega;
  3. nõuab humanitaarabi sellistes traagilistes sündmustes ellujäänutele ning palub, et EL ja liikmesriigid suhtuksid tõsiselt sellesse, et tagada sisserändajate, eelkõige saatjata alaealiste üldised põhiõigused;
  4. tunnustab seda suurt tööd, mida on teinud Itaalia ja Malta ning eriti Lampedusa elanikud ja valitsusvälised organisatsioonid, nagu Caritas ja Punane Rist, kõigi sisserändajate esmaseks vastuvõtuks ja päästeoperatsioonideks,
  5. kiidab heaks komisjoni kavatsuse moodustada Vahemere rändevoogude teemat käsitlev

- rakkerühm; on seisukohal, et sellel rakkerühmal peaks olema nii poliitiline kui ka operatiivne osa; nõuab sellega seoses, et Euroopa Parlament kaasataks rakkerühma kas poliitilisel või tehnilisel tasandil; rõhutab, et sellise rakkerühma moodustamine peaks olema ainult esimene samm ulatuslikuma lähenemisviisi kasutuselevõtmiseks;
6. nõuab Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiameti (EASO) ja Euroopa Liidu liikmesriikide välispiiril tehtava operatiivkoostöö juhtimise Euroopa agentuuri (Frontex) eelarve suurendamist, et aidata liikmesriike olukorras, kus välispiiril on vaja tõhustatud tehnilist ja operatiivabi, võttes arvesse, et mõnel juhul võib olla tegemist humanitaarhädalukorra ja merepäästega; tuletab meelde, et nende vahendite asjakohane rahastamine on kooskõlastatud lähenemise väljatöötamiseks hädavajalik; kutsub ühtlasi liikmesriike üles suurendama praktilist koostööd EASO ja Frontexiga, sealhulgas osutama mitterahalist abi (lähetatud politseinikud, materiaalne toetus jms); palub nõukogul ja komisjonil kaaluda võimalust luua ELi rannavalveteenistus ja võimalust luua veel üks Frontexi operatiivkeskus rändesurvega piirkondades, eelkõige Vahemere piirkonnas, mille kulud kataks välja valitud liikmesriik;
  7. rõhutab vajadust jagada vastutust varjupaiga andmisel ning soovib luua objektiivsetel kriteeriumidel põhineva mehhanismi, et vähendada survet neile liikmesriikidele, kuhu saabub absoluutarvudes või proportsionaalselt rohkem varjupaigataotlejaid ja rahvusvahelise kaitse saajaid;
  8. rõhutab, et rahvusvahelise kaitse saajate ja varjupaigataotlejate ümberpaigutamine on üks kõige konkreetsemad solidaaruse ja vastutusejagamise vorme; rõhutab selliste projektide olulisust nagu katseprojekt ELi-siseseks ümberpaigutamiseks Maltalt (EUREMA) ja selle laiendus, mille alusel rahvusvahelise kaitse saajaid on paigutatud ja paigutatakse Maltalt ümber teistesse liikmesriikidesse, ning pooldab uute samalaadsete algatuste väljatöötamist;
  9. kiidab heaks komisjoni ettepaneku käivitada otsingu- ja päästeoperatsioon Küprosel Hispaania ja tugevdada Frontexit, suurendades selle eelarvet ja suutlikkust, et päästa inimelusid ning võidelda inimkaubanduse ja salakaubaveoga;
  10. kutsub kaasseadusandjaid kiiresti heaks kiitma Frontexi kooskõlastatud mereoperatsioonide uusi siduvaid kinnipidamiseeskirju, et saavutada tulemuslikud ja kooskõlastatud ELi tasandi päästemeetmed ning tagada, et operatsioonid toimuksid täielikus kooskõlas asjaomaste rahvusvaheliste inimõigustega, pagulasõiguse ja -standardite ning mereõigusest tulenevate kohustustega;
  11. nõuab, et liit ja liikmesriigid kaaluksid võimalust luua mehhanismid, millega määrata kindlaks turvalised paigad, kuhu päästetud pagulaste ja rändajatega maabuda;
  12. nõuab, et liit ja liikmesriigid looksid inimeste jaoks, kes võivad vajada rahvusvahelist kaitset, profileerimise ja edasisuunamise mehhanismid, kaasa arvatud juurdepääsu õiglastele ja tõhusatele varjupaigamenetlustele, lähtudes arusaamast, et ainuvastutus ei tarvitse tingimata lasuda riigil, mille territooriumil merel päästetud inimesed maabuvad;
  13. palub liikmesriikidel tagada, et kõiki Euroopa ühise varjupaigasüsteemi eri vahendite kohta kehtivaid norme rakendataks nõuetekohaselt; tuletab liikmesriikidele meelde, et inimesed, kes taotlevad rahvusvahelist kaitset, tuleks suunata pädevatesse riiklikesse varjupaigaasutustesse ja neil tuleks võimaldada kasutada õiglasi ja tõhusaid

varjupaigamenetlusi;

14. palub liikmesriikidel vajaduse korral kaaluda määruse (EL) nr 604/2013¹ artikli 3 lõike 2 kohaldamist, et võtta vastutus nende inimeste varjupaigataotluste eest, keda ähvardab oht, et nad ei saa liikmesriigis, mis ei suuda oma kohustusi täita, oma õigusi kasutada; kinnitab, et samuti peaksid liikmesriigid kaaluma nimetatud määruse artikli 15 kohaldamist, et laiendatud perekonna liikmed taas kokku viia;
15. kutsub Frontexit ja liikmesriike tagama, et kõik Euroopa piirivalverühmades osalevad piirivalvurid ja liikmesriikide muud töötajad ning Frontexi personal saaksid koolitust liidu ja rahvusvahelise õiguse asjaomases valdkonnas, kaasa arvatud põhiõigused, kooskõlas Frontexi muudetud määruse artikliga 5;
16. nõuab, et EL ja liikmesriigid jälgiksid segarändevoogusid, kasutades olemasolevaid ELi ja riiklike vahendeid, ning tagaksid hea kooskõlastamise ja teabevahetuse, näiteks lihtsustaksid teabe vahetamist riiklike rannavalveteenistuste vahel;
17. kutsub liitu, Frontexit ja liikmesriike tagama, et hättasattunud rändajate abistamine ja merepäästetööd seataks äsja vastu võetud Eurosur'i määruse rakendamisel esikohale;
18. nõuab esmajärjekorras seda, et paremini koordineeritaks ELi vahendeid ja ressursse, sealhulgas neid, mis on kasutada Frontexil (näiteks Eurosur) ja Europolil, et koos kolmandate riikidega hoogustada võitlust inimkaubitsejate ja salakaubavedajate kuritegelike võrgustike vastu;
19. tuletab meelde, et ELi solidaarsus peaks käima käsikäes vastutusega; tuletab meelde, et liikmesriikidel on seaduslik kohustus anda merel rändajatele abi;
20. nõuab, et liikmesriigid kasutaksid kooskõlas oma rahvusvaheliste kohustustega oma eelisõigust merehädaliste päästmiseks;
21. tunneb muret selle pärast, et üha rohkem inimesi riskib eluga, võttes ette ohtliku paadiretke üle Vahemere Euroopa Liitu; palub liikmesriikidel võtta meetmeid, mis võimaldaksid varjupaigataotlejatele turvalise ja õiglase juurdepääsu liidu varjupaigasüsteemile;
22. märgib, et seaduslik sisenemine ELi on eelistatav lahendus võrreldes tunduvalt ohtlikuma ebaseadusliku piiriületamisega, millega võib kaasneda inimkaubanduse oht ja inimeste hukkumine;
23. nõuab terviklikumat lähenemist rändele, mis tagaks selle, et rändega seotud küsimusi saaks käsitleda igakülselt;
24. ergutab ELi eeskätt Vahemere piirkonna tarvis välja töötama terviklikuma strateegia, kus töörännet käsitletak naaberriikide sotsiaalse, majandusliku ja poliitilise arengu kontekstis; nõuab, et EL ja liikmesriigid kaaluksid, milliseid vahendeid on võimalik ELi viisapoliitika ja ELi tööränne õiguse raames kasutada;
25. kutsub liikmesriike üles kehtestama ranged kriminaalkaristused isikutele, kes aitavad

---

¹ ELT L 180, 29.6.2013, lk 31.

kaasa inimkaubandusele nii ELi piiridel kui ka liidusiseselt, ning korraldama ulatuslikke teavituskampaaniaid, et juhtida tähelepanu neile ohtudele, mis kaasnevad sellega, kui usaldada oma elu salakaubavedajate kätte;

26. nõuab, et EL ja liikmesriigid muudaksid või vaataksid läbi kõik õigusaktid, millega karistatakse inimesi, kes aitavad merel hättasattunud rändajaid; palub komisjonil läbi vaadata nõukogu direktiivi 2002/90/EÜ, millega määratletakse kaasaaitamine ebaseaduslikule piiriületamisele, läbisõidule ja elamisele, eesmärgiga selgitada, et merel hättasattunud rändajatele humanitaarabi andmist tuleb pidada kiiduväärseks ja mitte mingil juhul tegevuseks, mis võib kaasa tuua karistuse;
27. nõuab paremat ja tõhusamat koostööd ELi ja kolmandate riikide vahel, et ei korduks Lampedusa lähedal juhtunud traagilised sündmused; on seisukohal, et rände haldamist käsitlevad lepingud ELi ja rände transiidiriike vahel peaksid saama lähitulevikus liidu jaoks prioriteediks ning need lepingud peaksid hõlmama politseiasutuste rahastamist, koolitust õiguskaitse suutlikkuse suurendamiseks ja abi neile riikidele (ka rändajate päritoluriikidele), et mitmekesistada ja parandada nende majandust, ning rõhutab, et kolmandad riigid peavad järgima rahvusvahelist õigust seoses merehädaliste päästmisega ning tagama pagulaste kaitsmise ja põhiõiguste austamise;
28. nõuab, et EL jätkaks humanitaar-, finants-, ja poliitilise abi andmist kriisipiirkondadele Põhja-Aafrikas ja Lähis-Idas, et võidelda rände ja humanitaarprobleemide algpõhjustega; kutsub seepärast ELi üles jälgima abi jaotamist ja suurendama sellega seoses demokraatlikku vastutust, et need ressursid annaksid positiivseid tulemusi, mida seni ei ole saavutatud;
29. nõuab, et EL ja liikmesriigid võtaksid asjakohaseid ja vastutustundlikke meetmeid seoses põgenike võimaliku sissevooluga liikmesriikidesse; palub komisjonil ja liikmesriikidel edasi jälgida praegust olukorda ja jätkata tööd selleks, et erandolukorda planeerida, suutlikkust suurendada, poliitilist dialoogi edendada ja täita inimõigustealased kohustused seoses kinnipidamistingimustega;
30. kutsub liikmesriike üles järgima tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtet vastavalt kehtivatele rahvusvahelistele ja ELi õigusaktidele; kutsub liikmesriike üles tegema viivitamata lõpu seadusvastase ja pikaajalise kinnipidamise tavale, millega rikutakse rahvusvahelist ja Euroopa õigust, ning juhib tähelepanu sellele, et rändajate kinnipidamiseks on alati vaja haldusotsust ning kinnipidamine peab olema nõuetekohaselt põhjendatud ja ajutine;
31. soovib liikmesriikidel kasutada pakiliste vajaduste rahuldamiseks lisaks olemasolevatele riigikvootidele ja humanitaarpõhjustel vastuvõtmisele ka ümberasustamist;
32. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, komisjoni asepresidendile ja liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, liikmesriikide parlamentidele ja valitsustele, ÜRO peasekretärile ja ÜRO pagulaste ülemvolinikule.